

סילבוס

אנחנו הדבורים של הסמוי מן העין: חרקים וספרות - 17079

תאריך עדכון אחרון 15-07-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' דרור בורשטיין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dror.burstein@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ד

מורי הקורס:

פרופ דרור בורשטיין

תאור כללי של הקורס:

החרקים הם מקרה מבחן של הרגישות הספרותית ביחס למציאות. הם עתיקים מאוד (בני כ-400

מיליון שנה) ונמצאים בכל מקום, אך הם בלתי נראים מבחינת מה שרוב בני האדם תופסים כ"מציאות", וכשהם נראים הם נראים לרוב כחסרי חשיבות, כמטרד או כחייזרים. המדע מכיר כמיליון מיני חרקים אך קיימות הערכות לפיהן זהו רק קצה הקרחון וכי מספר המינים גבוה עד פי עשרה. לדוגמה, נמלים יש על כדור הארץ יותר מכל חיה אחרת, אך מיקומן בספרות הוא שולי; נתקשה למצוא חיפושיות בספרות, הגם שידועים כבר 400,000 מיני חיפושיות.

בקורס נעסוק במחלקת החרקים ונכיר את יחודם המדהים של כמה ממיניהם. נקרא בספרות ובשירה שהפנתה מבט אל יצורים זעירים אלה: נחפש את יתושי זבובי המדרש, נאזין לשירת הדבורה של אבן גבירול, לפרעוש ולנמלה של אלחריזי ול"פרעוש ויתוש וכנים לוהטים" שבתא הכלא של טדרוס אבולעפיה; נקרא בסיפורים על נמלה, על חיפושית ועל צרעה מאת ס' יזהר, ועוד. במידת האפשר נציץ גם בספרות הכללית □ פרפריו של נבוקוב, העש של וירג'יניה וולף, וציקדות רבות בשירת הייקו.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

חידוד מבט אקו-פואטי ביצורים העומדים על סף הסמוי מן העין. קריאה של ספרות העוסקת במה שנתפס בידי רוב בני האדם כטריוויאלי וחסר ערך. קריאת ספרות ושירה מתוך קשב לעולם ולמידע מדעי-אנטומולוגי.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

חיים של אחרים: מבוא לעולמם של החרקים

תיקון

ציקדה

זבוב

צרעה

נמלה

דבורה

עש

פרפר

חיפושית

האנטומולוג

חומר חובה לקריאה:

1. אריאל הירשפלד, "ציקדות", בתוך רישומים של התגלות, חרגול 2006, עמ' 161-168.
2. הנרי דיוויד תורו, וולדן, מאנגלית ר' אבינועם, מוסד ביאליק 1962 [1854], עמ' 235-230.
3. ואמבא, צ'ונדולינו, מאיטלקית י"מ פצ'יפיצי, יבנה 1965.
4. ו"ג זבאלד, טבעות שבתאי, מגרמנית טלי קונס, כתר 2009, פרק 12.
5. ויליאם בורוז, ארוחה עירומה, מאנגלית אהוד תגרי, שדוריאן 2001.
6. ויליאם שייקספיר, טיטוס אנדרוניקוס, מערכה 3, תמונה 2.
7. וירגיניה וולף, "מות העש", בתוך מות העש, מאנגלית כרמית גיא, כתר 2008.
8. ולדימיר נבוקוב, "פילגראם", מתוך: תריסר רוסי, מרוסית נילי מירסקי, הקיבוץ המאוחד 1994, עמ' 7-21.
9. ---, דבר, זיכרון, מאנגלית לאה דובב, ספרית פועלים 1981, עמ' 108-128.
10. ולטר בנימין, "ציד פרפרים", בתוך המשוטט, מגרמנית דוד זינגרהקיבוץ המאוחד 1992, עמ' 13-14.
11. יצחק אוורבוך-אורפז, נמלים, עם עובד תשכ"ח.
12. ישעיהו קורן, "המורה לטבע", מאזניים 9-10, 1988/9, עמ' 2-6. נדפס גם ביונים לא עפות בלילה, הקיבוץ המאוחד 1989, עמ' 159-170.
13. מאיר שלו, "קן צרעות", בתוך גינת בר, עם עובד 2017, עמ' 185-187.
14. ס' יזהר, "צרעה", בתוך מקדמות, זמורה-ביתן 1992, עמ' 13-55.
15. ---, עלילות חומית, הקיבוץ המאוחד תשי"ח.
16. ---, "צידי העזבוק", בתוך ברגליים יחפות, תרשיש 1959, עמ' 49-72.
17. ש"י עגנון, "הנגר והתרנגול", בתוך אלו ואלו, שוקן 1998, עמ' 160-161.

חומר לקריאה נוספת:

1. Adam Dodd, *Beetle, Reaktion* 2016.
2. Arran Stibbe, "Haiku and Beyond", *Anthrozoöls* 20 (2), pp. 101-112.*
3. Claire Preston, *Bee, Reaktion* 2013.
4. Charlotte Sleigh, *Ant, Reaktion* 2012.
5. D. T. Suzuki, "Love of Nature", in: *Zen & Japanese Culture*, Princeton U.P., 1959, pp. 329-395.
6. Eric C. Brown, *Insect Poetics*, U. of Minnesota Press 2006.
7. Greg Garrard, *Ecocriticism*. New York: Routledge, 2004.
8. Harold J. Isaacson, *Insect Haiku from the Shiki School*, Till-Moyland 2009 [1959].
9. L. Talairach-Vielmas & M. Bouchet (eds.), *Insects in Literature and the Arts*, Peter Lang 2014.*
10. Maurice Maeterlinck, *The Life of the Ant*, tans. B. Miall, Cassel & Co., 1930.
11. R. H. Blyth, *Zen in English Literature and Oriental Classics*, Dutton, 1960, pp. 396-411.
12. ---, *Haiku*, vol. 3, pp. 788-839; vol. 4, pp. 1060-1078, Hokuseido Press, 1949-1952.
13. Y. Betchaku & J. B. Mirviss, *Utamaro: Songs of the Garden*, The Metropolitan Museum & Viking Press 1984.

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות: